

regional authorities.

It is shown that in their arguments J. Kingdon repelled by the idea of the existence of the gap between the occurrence of problems and the creation of organizational capabilities of their solution. He suggested that in some policy areas within the political and administrative process «in parallel» (not «consistent», as it is inherent in the «phasic» model) are separate streams, which consist of a set of selected vendor. Together with the existing huge number of problems that politicians and officials studiously ignored. There are lots of problems that politicians and officials studiously ignored. J. Kingdon identifies three separate problem stream, policy stream and political stream. Each of these streams independent of each other and develop according to its own dynamics and laws.

Revealed that at the regional level for issues of social development plays a unique regional themes, and passed through their national and local issues. Determined that the conditions for opening the «windows» capacity problems fall in public opinion inhabitants of the region and actively discussed in the regional media. They also updated the regional political stream – the regional national and local authorities, regional branches of political parties, informal pressure groups in region.

Key words: *political agenda, model «trash», the concept of «multiple streams», «political entrepreneurs», problem stream, policy stream, political stream, policy advice*

УДК 32.019.51

Магда Є. В.

кандидат політичних наук,
доцент кафедри Видавничої справи та редагування
Видавничо-поліграфічного інституту
НТУУ «Київський політехнічний інститут»
(Київ, Україна), E-mail: rozumaha@gmail.com

МІЖНАРОДНИЙ ІМІДЖ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Анотація. *Розглянуто сутність поняття «міжнародний імідж», специфіку формування міжнародного іміджу України з часу набуття нею незалежності. Наголошується на ключовій ролі інформаційної складової в гібридній війні. Проаналізовано міжнародний імідж України в координатах гібридної загрози. Наводяться методи впливу РФ на імідж України.*

Ключові слова: *гібридна війна, інформаційна війна, міжнародний імідж, позиціонування, українсько-російська війна.*

Постановка проблеми. Концепція гібридної війни вже кілька років є актуальною. Специфіка гібридних війн, в тому числі українсько-російського конфлікту, полягає у щоразу новій комбінації військових та невійськових засобів за умови домінування останніх. Інформаційна та іміджева складові гібридної війни, як переконливо ілюструє приклад ліванської війни 2006 року та нинішнього українсько-російського конфлікту, мають визначальну роль в координатах сучасного світу.

Аналіз наукових досліджень. Питання про необхідність активізації зусиль для створення позитивного іміджу України порушувалося не раз [1]. Так, неодноразово реалізовувались спеціалізовані дослідження міжнародного образу України. Перше було проведене фахівцями Центру Разумкова у 1999 році [2]. З того часу ця проблема не втрачала своєї актуальності. З найбільш ґрунтовних студій варто відмітити дисертаційне дослідження О. Ялової [3], Б. Сулима [4], О. Шевченко [5] тощо. Загалом, робіт з найрізноманітніших аспектів формування міжнародного іміджу України не бракує. Проте виклики гібридної загрози вкотре актуалізують та обумовлюють інакші акценти проблеми.

Метою даної розвідки є аналіз особливостей міжнародного іміджу України та його значення в координатах гібридної загрози.

Сутність міжнародного іміджу держави

Імідж держави – це комплекс уявлень про країну, які формуються на основі об'єктивної інформації, повідомлення медіа, власного досвіду, це основа, що визначає, яку репутацію має країна у свідомості світової громадськості. Імідж держави є достатньо складним явищем та формується з багатьох складових, залежить від цілої низки зовнішніх та внутрішніх факторів. Головним же є його специфічна природа. Як і будь-який імідж, це пластичний штучний конструкт, який піддається коригуванню, потребує технологічного наповнення і постійного «підживлення». З іншого боку, у міжнародному сприйнятті держави суттєву роль відіграють стереотипи.

Нині імідж є стратегічною цінністю держави, а надто в сучасному світі інформаційних та мережевих технологій, перебуває в одному ряду з сучасною армією та потужною економікою. Імідж є однією з тих речей/факторів, які визначають місце країни у світовій системі міжнародних відносин. У сучасній теорії міжнародних відносин імідж держави розглядається як «м'яка» сила, яка набуває все більшого значення в якості інструмента реалізації міжнародної політики.

Комунікативні технології формування міжнародного іміджу держави базуються на діяльності із захисту та просування інтересів держави на міжнародній арені, а також на інформуванні світової громадськості про геополітичні, економічні, географічні тощо особливості держави, стан її розвитку та досягнення. Об'єктами впливу зовнішньополітичних комунікативних технологій є світові держави, міжнародні та регіональні організації, транснаціональні корпорації, лідери країн та особи, які ухвалюють політичні рішення, політична та бізнесові еліти країн світу, а також світова громадськість.

Однією з основних форм використання інформації є технології створення іміджів. Інформація, яка тією або іншою мірою впливає на імідж країни, визначається наступними параметрами: джерела інформації (газета, журнал, веб-сайт, прес-агентство, телевізійний канал тощо) зі своєю репутацією; авторство інформації (державна, політичний або державний лідер, посадовець, відома особистість у мистецтві, спорті, шоу-бізнесі); зміст інформації; значення або цільова спрямованість інформації.

Імідж як зброя у гібридній війні

Війна іміджів це насамперед протистояння смислів, яке має на меті формування нових цінностей, нового бачення світу та відповідних оцінок тих чи інших подій, а відтак, і прийняття вигідних агресору рішень. Серед інструментів – акції прямого та фонового впливу, а ключова характеристика – довготривалий характер. При цьому цілі смислової війни, як й інформаційної, завжди лежать у просторі фізичному, а не лише віртуальному.

Військова історія багата на приклади програних війн у медіапросторі, які призвели до програшу у просторі фізичному. Під час першої англо-бурської війни бури в британській пресі поставали як борці за свободу, а британцям дістався імідж пригноблених. В аналогічну модель протистояння борців за свободу та пригноблених загалом вкладається і перша телевізійна війна – в'єтнамська, а також перша чеченська війна. Медійний образ цілком реально здатний змінити баланс сил на полях бою незалежно від реальної військової потужності супротивників. Кроки на цьому шляху – створити поле для альтернативних інтерпретацій подій, змістити акценти, «змазати» кордони між агресором та жертвою, врешті, якщо це можливо, поміняти їх місцями.

Російська агресія в Україні актуалізувала проблему ролі іміджевої та інформаційної складової у гібридній війні, хоча й до того у колах військових експертів вона була досить популярною в контексті кейсу другої ліванської війни у 2006 році [6]. Саме тоді вкотре, цього разу – з особливою гостротою, постало питання про важливість таких невійськових складових ведення війни як

інформаційна політика та імідж воюючих сторін. Завдяки інформаційній війні Ізраїлю, на думку багатьох експертів, було завдано стратегічної поразки. «Хезболла» отримала психологічну перемогу, змістивши акцент у процесі ухвалення рішення з військової площини у етичну та моральну, змусити обирати між статусом, правом, мораллю, врешті, дискредитувати противника, хай яке б рішення було прийнято, – ось ключові моменти, які забезпечили перевагу «Хезбалли». «Хезбалла» вміло маніпулювала світовими ЗМІ та громадською думкою для створення власного привабливого образу, поширення пропаганди та дезінформації проти Ізраїлю [7].

Патерни формування міжнародного іміджу України

Імідж України формується паралельно з її самостійністю в міжнародних відносинах. Значною мірою уявлення про сучасних наших співвітчизників на Заході сформувалося через стереотипи попередніх епох, на які наклалися новітні проєкції.

Перебуваючи у складі СРСР, Україна була частиною, і то важливою, агресивного комуністичного табору. Поява незалежної України 1991-го викликала більше подиву й глузувань, ніж ентузіазму. Джек Метлок у *New York Review of Books* охарактеризував українців як «націю нізвідки» – *Nowhere Nation*, Абрагам Брумберг в тому ж часописі опублікував текст «Капосна Україна» – *Nasty Ukraine*. Йшлося там, зокрема, про небажання українського уряду віддавати Росії успадковану від СРСР ядерну зброю [8].

Від СРСР Україні дістався багатий спадок. Деяке з нього було схоже на довогрозачу платівку – як-от наприклад імідж. Довгий час (а подекуди і нині) на Україну поширювався негативний образ Радянського Союзу, переносились спершу тотожні характеристики «радянського» та «російського». Україна була маловідома широкому загалові за кордоном. А навіть тим, чим була відома, не вміла скористатись. Влада намагалася виїхати на «шароварщині» та Шевченках різних поколінь, намагаючись прикрити ними брак у себе стратегічного бачення перспектив розвитку. Молода держава із малозрозумілими перспективами закономірно мала мінімальний вплив на глобальні світові процеси. Україна стабільно довгий час мало кого цікавила взагалі.

Образ України довгий час був негативним та занедбаним. Особливо важкими були роки на початку 2000-х. Міжнародні скандали («справа Лазаренка», «касетний», «колючужний») часом спровоковані ззовні, заплямували і без того далеко не бездоганну репутацію молодій демократії. Компрометуючі тогочасного Президента Леоніда Кучму факти мали своїм адресатом не тільки і не стільки українське суспільство, а світові столиці. Закономірні в такому випадку іміджеві втрати зумовили недовіру та негативне ставлення з боку іноземних партнерів. Досить згадати про приниження для України заміну на Празькому саміті НАТО (2002 р.) англійського алфавіту на французький — з тим, щоб Леонід Кучма за столом переговорів не посів місце поруч з американським і британським лідерами.

Основними ідентифікаційними ознаками нашої держави за кордоном були слова «Чорнобиль», «корупція» («Лазаренко»), «мафія», «справа Гонгадзе», «плівки Мельниченка» («касетний скандал»), «нелегальні мігранти», «човники» і т.д. Вони й формували несприятливі іміджі України. Їхнє негативне навантаження в сприйнятті українського суспільства та держави не могли нівелювати ані слава спортсменів, ані успіхи сучасних митців.

2004 рік став проривом у багатьох аспектах, оскільки Україна перестала бути для багатьох держав у світі «terra incognita», враз ставши ключовою темою інформстрічок та аналітичних статей. Але з часом «помаранчевий» образ почав девальвувати і швидко змінився розчаруванням. Ситуація у сфері прав і свобод журналістів та відсутність незалежності ЗМІ спричинила іміджеві втрати України у США та Західній Європі у другій половині 2004 року. Загалом же, західна

політична думка концентрувалась на ціннісних критеріях оцінки України, зокрема, ступеня суспільної демократії і якості економічних реформ [3, с. 52].

2007-2012 рр. позначились наростаючим розчаруванням в пост-помаранчевій Україні та газовими війнами. Останні були закономірно використані РФ для наголошення ненадійності України. Проведення Євро-2012 підштовхнуло спроби української державної машини сформулювати та реалізувати стратегію іміджевого позиціонування. Попри дещо незграбну реалізацію, скандали та хвилю російської негативної пропаганди, багато європейців склали власне позитивне враження про Україну.

Серед позитивних оцінок були, наприклад, – орієнтація України на демократичні зміни, природні багатства, серед негативних рис образу України до революційних подій кінця 2013 – початку 2014 року переважали відгуки про бюрократію, корумпованість і відсталий сервіс, корупційні скандали, конфлікти в газовій сфері тощо [9].

Нині до цих оцінок-тегів можна додати також Євромайдан та війну з Росією. У боротьбі за збереження власного суверенітету в умовах гібридної війни Україна змушена приділяти більше уваги власному позиціонуванню в оточуючому конкурентному світі. Простий приклад: лише 60% опитаних влітку 2015 року на замовлення Інституту світової політики мешканців 8 європейських країн вважають, що конфлікт на сході України інспірований Росією, тоді як 25% вважають ці події громадянською війною [10].

Іміджі як зброя у гібридній війні: український кейс

Інформаційна складова є домінуючою в українсько-російській війні й спрямована на досягнення двох глобальних цілей. Це розхитування ситуації всередині держави, та створення негативного іміджу України в світі.

При чому перші приклади такої стратегії можна знайти ще у 1990-х рр. Одним із важелів впливу на Україну та способом показати українцям, що їх в Росії цінують більше, ніж на Заході, в той час була, зокрема, Чорнобильська трагедія. При цьому час від часу демонструвалась висока зацікавленість російської сторони у тому, щоб допомогти Україні якомога швидше подолати наслідки катастрофи [3, с.69]. З того часу арсенал інформаційних агресій значно урізноманітнівся. Розглянемо кілька кейсів.

«Україна краде газ». 2005 року під час першої газової війни Україну успішно представили Європі в якості нечесного, а щонайменше сумнівного транзитера газу, попри те, що протягом десятиліть Україна ніколи не допускала зриву поставок природного газу до Європи через свою територію. Показово, що одночасно з цими звинуваченнями Росія наголошувала на необхідності будівництва газопроводів, альтернативних українській системі (Північноєвропейський газопровід у Балтійському морі, друга нитка «Блакитного потоку» в Чорному морі та розширення газопроводу Ямал – Західна Європа). До того ж звинувачення у крадіжках газу не підкріплювалися конкретними фактами.

«Україна – не держава». Для того, аби солдату було легше вбивати ворога, його треба дегуманізувати. Подібна «дегуманізація» та «делегітимація» проводилась по відношенню до України. В очах цивілізованого світу цілеспрямовано формували її імідж, в якому домінували негативні риси. Російські ЗМІ визначали Україну як «країну-банкрута». Більшість закордонних видань не мали власних корпунктів в Україні (крім «Файненшл таймс» та «Бі-бі-сі моніторинг сервіс»), тому їхнє бачення ситуації в державі найчастіше формувалось на основі аналізу повідомлень російських медіа, які цілеспрямовано дискредитували Україну [11].

Російська політична думка (і академічна, і публічна) суттєво спричинилась до формування іміджу України як failed-state, враховуючи, що її «українська складова» найбільшою мірою базується на засадах великодержавного шовінізму. Пріоритетом зовнішньополітичної стратегії РФ щодо нашої держави є її повернен-

ня в зону виняткового впливу Росії та легітимація такого стану речей у свідомості цивілізованого світу. Інші аспекти іміджування України в російському соціумі є такими, що реалізують фундаментальну мету офіційної Москви, котра полягає у збереженні України в зоні виняткової відповідальності Росії [3, с. 112].

Імідж «забутої країни» сьогодні є частково підґрунтям для конспіративних теорій про змови за спиною України, про торгівлю її інтересами. Російська пропаганда впливає на імідж України в очах її ж громадян, використовуючи зневіру, недовіру та страх як зброю.

«Ігри ідентичностями». Значна група чинників, що впливають на образ держави, пов'язана з історією народу чи народів, що стали її основою. Держави - це утворення, що володіють власним Я, мають індивідуальність, яка стає основою для єднання, ідентифікаційним базисом для кожного громадянина, фундаментом для її вирізнення серед інших держав. Ідентичність є основою формування та конструювання міжнародного образу держави.

Російська Федерація досить давно намагається розхитати основи української ідентичності. В арсеналі засобів, наприклад, бої за історичну спадщину. РФ «приватизувала» найбільш привабливі та глорифіковані моменти чи персоналії української (чи спільної, наприклад, руської чи радянської) історії. Водночас, найбільш знакові національні українські герої дискредитуються та демонізуються. Спекуляції на історії – вочевидь не новий інструмент, сутність якого полягає у педалюванні дискусійних моментів українсько-російської історії. (наприклад, конфлікти довкола невизнання Голодомору геноцидом чи щодо оцінок діяльності УПА чи навіть за право святкувати 1000-ліття смерті Володимира Великого).

«Нелегітимна влада». Одним з ключових критеріїв оцінки впливу іміджу влади та окремих політичних лідерів на образ країни є механізми забезпечення легітимності влади. Легітимність – це не стільки законність даної влади з формально-юридичної точки зору, скільки явище соціальної психології, що складається в прийнятті суспільством політичної влади або як мінімум в пасивному покорі їй. Так, нові режими, які виникають в результаті війн чи можуть стати легітимними, якщо забезпечать собі підтримку значної частини суспільства. Тобто сама природа легітимності влади, її джерела та способи забезпечення безпосередньо визначають образ країни в сприйнятті внутрішньої та зарубіжної громадськості. При цьому ступінь участі самої влади та окремих її представників у формуванні іміджу країни може вельми відрізнитися, залежно від способів забезпечення легітимності. Сучасні західні дослідники вважають взаємозв'язок іміджу країни та її керівників самоочевидним фактом. Таким чином, імідж влади являє собою форму прояву соціальних протиріч між державою і суспільством, апаратом управління і громадянами. Чим гостріше ці протиріччя, тим негативніше образ влади, а значить, імідж країни в очах громадськості [12, с. 236–240].

Для України цей аспект важливий тим, що лише визнання легітимності влади, яка прийшла на хвилі ЄвроМайдану, забезпечило кредит довіри західних союзників України. І заперечення цієї легітимності було аргументом російської пропаганди, засобом очорнити та підважити український суверенітет. Врешті, використання «легітимного» Президента Януковича у інформаційній війні мало завдати дошкульного удару по репутації української влади, як в очах самих українців, так і світу, посягти сумнів у легітимності тимчасового управління.

«Розділена країна». Регіональна різноманітність України використовується для розділення та протиставлення жителів однієї частини держави жителям іншої, наприклад, у контексті історичної пам'яті. Умовні «східняки» проти умовних «бандер», котрі «стріляли в спину визволителям». При чому чіткий політичний контекст ця проблема має не лише в Україні, а надто протягом останніх двох років. Історія та апеляції до пам'яті стали ключовими темами пропаганди, базуючись в тому числі на дослідницьких інтерпретаціях [13]. В даному випадку Україну

трактують як розділену державу, з глибоко вкоріненим конфліктом двох спільнот пам'яті, які є носіями різних ідентичностей. Ці ідентичності сформувались в результаті різного історичного досвіду та його різного сприйняття. І саме пам'ять про Другу світову війну ніби то відіграла в формуванні подібних спільнот засадничу роль [14].

Політична поляризація середини 2000-х рр., унаочнення та кульмінацією якої стала Помаранчева революція, підштовхнула та ніби підтвердила правильність концепту «розділеної пам'яті». Твердження про дихотомічний поділ на «націоналістичний Захід» та «проросійський Схід» стало популярним способом опису України. Російсько-українська війна лише посилила популярне уявлення про Україну як про країну розколоту, із наочним відбиттям цього розколу у вигляді фронтової лінії на Донбасі [15].

«Перетягування Заходу», тобто намагання створити проросійську коаліцію помножуються на активне лобювання інтересів Росії діючими та колишніми європейськими політиками. До цього варто також додати активну інформаційну кампанію, яка спрямована на формування позитивного образу Росії в Європі. Побудований протягом років образ Росії як вигідного партнера ЄС під час конфлікту з Україною працює на гальмування та сумніви у необхідності впровадженні санкцій, зумовлює тиск на Україну, повільні та неадекватні загрози реакції європейської спільноти.

Найбільш активно Москва діяла у головних центрах ухвалення рішень ЄС – Німеччині та Франції. Додатковий, хоч і не значний вплив, забезпечувала економічно залежна від РФ Чехія. Технології є найрізноманітнішими – публікації у ЗМІ, культурні події, присутність у медійному просторі лояльних експертів, діючих політиків чи політиків-емеритів. Таким чином до європейського інформаційного простору вкидаються меседжі, частина яких була розглянута вище.

Наприклад, показовим є інтерв'ю у січні 2015 року колишнього президента Чехії Вацлава Клауса: «Конфлікт на Донбасі – це конфлікт Європи та Америки проти Росії. Україна в цій суперечці – лише пасивний інструмент. ... Україна це розділена та штучно створена країна, без історично сформованої території та гомогенного населення. Тому і транзитні процеси протікали у ній важче, ніж в інших державах. І сьогоднішня криза – результат прагнення змусити Україну зробити вибір між Заходом і Сходом. Але поставити її перед таким вибором означає зруйнувати її» [16]. У цій цитаті присутні чи не усі іміджеві стереотипи щодо України – розділена між власним Заходом і Сходом, історично невикорінена країна, яка ніби помилково виникла, а відтак, є інструментом в руках сильніших зовнішньополітичних гравців.

Висновки. XXI століття не лише позначене найважчими за роки української незалежності випробуваннями. Культурні та інформаційні війни не нові, але в координатах гібридної загрози є небезпечні для України.

Безперечно, негативний імідж України підживлювався спровокованими скандалами, відповідною риторикою російських та керованих з РФ політиків, журналістів, публічних осіб. Але курс на руйнування українського доброго імені став можливим лише тому, що Україна допустила це.

Україна має чудову нагоду скинути з себе імідж «Наймички», оспіваний класиками національної літератури у XIX столітті, та взяти на озброєння новий образ успішної держави. Умовно кажучи, ним може стати «Еней» - образ, створений Іваном Котляревським, який до всього іншого має конкурентну перевагу – перегукується з античною літературою. Без зміни усвідомлення себе у конкурентному світі, без створення національної ідеї успішної держави на реальні перетворення в Україні марно сподіватися. Без них зусилля зі зміцнення армії та спеціальних служб будуть сізифовою працею.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Рубан Ю. Україна як суб'єкт і об'єкт сучасних міжнародних інформаційних воєн /

Ю. Рубан // Стратегічні пріоритети. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень – К., 2009. – № 2(11)

2. Міжнародний імідж України : міфи і реалії : аналітична доповідь УЦЕПД [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.razumkov.org.ua/additional/analytical_report_NSD3_ukr.pdf. (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана.

3. Ялова О. В. Імідж України на західному і російському векторах зовнішньої політики: дис... канд. політ. наук: 23.00.04 / О. В. Ялова – К., 2006. – 190 арк.

4. Сулим Б. В. Імідж України у суспільно-політичному дискурсі Австрійської республіки: автореф. дис ... канд. політ. наук: 23.00.04 / Б. В. Сулим . – Львів : Б.В., 2011 . – 19 с.

5. Шевченко О. В. PR-технології в міжнародних відносинах: європейський досвід та перспективи України / О. В. Шевченко. – К.: Центр вільної преси, 2003. – 187 с.

6. Johnson D. E. Military Capabilities for Hybrid War. Insights from the Israel Defense Forces in Lebanon and Gaza [Electronic resource]. / D. E. Johnson– Access mode: www.rand.org/content/dam/rand/pubs/occasional_papers/2010/RAND_OP285.pdf (Accessed 20 august 2015); Exum A. Hizballah at War: A Military Assessment / A. Exum // Policy Focus. – 2006. – №. 63. – P. 7.

7. Nemeth W. J. Future war and Chechnya: a case for hybrid warfare [Electronic resource] / W. J. Nemeth – Access mode: http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/5865/02Jun_Nemeth.pdf?sequence=1 (Accessed 20 august 2015)

8. Davis J. R. Defending Future Hybrid Threats / J. R. Davis // Military Review. – Fort Leavenworth, September-October 2013. – No.5. – P. 21-29

9. Рябчук М. Світ співчуває не тим, кого б'ють, а тим, які відбиваються [Електронний ресурс] / М. Рябчук – Режим доступу: http://pen-ua.com/topical_publications/Ryabchuk_Svit_spvichuvaye_ne_tym_koho_bjyut.htm (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана..

10. Петкова О. В. Методичний аспект дослідження іміджу країни (на прикладі дослідження іміджу України) / О. В. Петкова // Політичний менеджмент. – К.: Український центр політичного менеджменту, 2008. – № 5(32). – С. 168-175.

10. Що думають європейці про Україну? [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://iwr.org.ua/img/Ukr_poll_ukr_all.pdf. (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана.

11. Денисюк С. Г. Імідж сучасної України: структурні компоненти та основні показники [Електронний ресурс] / С. Г. Денисюк, О. М. Кривоніс, А. В. Равков – Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2014/797-1400183027.pdf> (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана.

12. Галумов Э. А. Международный имидж России: стратегия формирования / Э. А. Галумов. - М. : Известия, 2003. - 450 с.

13. The Ukrainian Crisis and History // Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History. – 16, 1 (Winter 2015). – P. 1–5.

14. Himka Jon-Paul The History behind the Regional Conflict in Ukraine // Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History. – 16, 1 (Winter 2015). – P. 129–36.

15. Рябчук М. Дві України: кінець амбівалентності? [Електронний ресурс] / М. Рябчук – Режим доступу: <http://krytyka.com/ua/articles/dvi-ukrayiny-kinets-ambivalentnosty>. (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана.

16. Думбс Х. Вацлав Клаус: Совершенно ясно, что Крым никогда не принадлежал Украине [Електронний ресурс] / Х. Думбс – Режим доступу: <http://inosmi.ru/world/20150127/225864244.html#ixzz3T49A6lkf>. (Дата звернення 20.06.2015) – Назва з екрана.

REFERENCES:

1. Ruban Yu. Ukraine yak subiekt i obiekt suchasnykh mizhnarodnykh informatsiinykh voien [Ukraine as subject and object of modern international information warfare] // Stratehichni priorytety. – К.: Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen – К., 2009. - # 2(11)

2. Mizhnarodnyi imidzh Ukrainy : mify i realii : analitychna dopovid UTsEPD [International Image of Ukraine: Myths and Realities analytical report UCEPS] [Electronic resource]. – Access mode: http://www.razumkov.org.ua/additional/analytical_report_NSD3_ukr.pdf.

3. Yalova O. V. Imidzh Ukrainy na zakhidnomu i rosiiskomu vektorakh zovnishnoi polityky [Ukraine's image in the West and the Russian foreign policy vectors]: dys... kand. polit. nauk — К., 2006. — 190ark.

4. Sulym B. V. Imidzh Ukrainy u suspilno-politychnomu dyskursi Avstriiskoi respubliky

[The image of Ukraine in political discourse Austrian Republic]: avtoref. dys. – Lviv : B.v., 2011. – 19 s.

5. Shevchenko O. V. PR-tehnolohii v mizhnarodnykh vidnosynakh: yevropeiskyi dosvid ta perspektyvy Ukrainy [PR-technologies in international relations: the European experience and prospects of Ukraine]. – K.: Tsentr vilnoi presy, 2003. – 187 s.

6. Johnson D. E. Military Capabilities for Hybrid War. Insights from the Israel Defense Forces in Lebanon and Gaza [Electronic resource]. – Access mode: http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/occasional_papers/2010/RAND_OP285.pdf; Exum A. Hizballah at War: A Military Assessment // Policy Focus. 2006. No. 63. P. 7.

7. Nemeth W. J. Future war and Chechnya: a case for hybrid warfare [Electronic resource] – Access mode: http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/5865/02Jun_Nemeth.pdf?sequence=1;

8. Davis J. R. Defending Future Hybrid Threats // Military Review. – Fort Leavenworth, September-October 2013. – No.5. – P. 21-29

9. Riabchuk M. Svit spivchuvaiie ne tym, koho biut, a tym, yaki vidbyvaiutsia [The world is not sympathetic to those who beat and those reflected] [Electronic resource]. – Access mode: http://pen-ua.com/topical_publications/Ryabchuk_Svit_spivchuvaye_ne_tym_koho_bjyut.htm.

10. Petkova O. V. Metodychnyi aspekt doslidzhennia imidzhu kraïny (na prykladi doslidzhennia imidzhu Ukrainy) [Methodological aspect of research image of the country (for example, study the image of Ukraine)] // Politychnyi menedzhment. – K.: Ukrainskyi tsentr politychnoho menedzhmentu, 2008. – # 5(32). – S. 168-175.

10. Shcho dumaiut yevropeïtsi pro Ukrainu? [What Europeans think about Ukraine?] [Electronic resource]. – Access mode: http://iwp.org.ua/img/Ukr_poll_ukr_all.pdf.

11. Denysiuk S. H., Kryvonis O. M., Ravkov A. V. Imidzh suchasnoi Ukrainy: strukturni komponenty ta osnovni pokaznyky [The image of modern Ukraine, structural components and key indicators] [Electronic resource]. – Access mode: <http://oaji.net/articles/2014/797-1400183027.pdf>

12. Galumov E. A. Mezhdunarodnyy imidzh Rossii: strategiia formirovaniya [The international image of Russia: Strategy of formation]. – M.: Izvestiya, 2003. - 450 s.

13. The Ukrainian Crisis and History // Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History 16, 1 (Winter 2015). – R. 1–5.

14. Himka Jon-Paul The History behind the Regional Conflict in Ukraine // Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History 16, 1 (Winter 2015). – R. 129–36.

15. Riabchuk M. Dvi Ukrainy: kinets ambivalentnosti? [Two of Ukraine: the end of ambivalence?] [Electronic resource]. – Access mode: <http://krytyka.com/ua/articles/dvi-ukrayiny-kinets-ambivalentnosti>.

16. Dumbs Kh. Vatslav Klaus: Sovershenno yasno, chto Krym nikogda ne prinadlezhhal Ukraine [Vaclav Klaus: It is clear that the Crimea had never belonged to Ukraine] [Electronic resource]. – Access mode: <http://inosmi.ru/world/20150127/225864244.html#ixzz3T49A6lkF>.

Магда Е., кандидат политических наук, доцент кафедры издательского дела и редактирования Издательско-полиграфического института НТУУ «Киевский политехнический институт» (Киев, Украина). E-mail: rozumaha@gmail.com

Международный имидж Украины в контексте гибридной войны.

Аннотация. Рассмотрены сущность понятия «международный имидж», специфика формирования международного имиджа Украины со времени обретения ею независимости. Отмечается ключевая роль информационной составляющей в гибридной войне. Проанализированы международный имидж Украины в координатах гибридной угрозы. Приводятся методы влияния РФ на имидж Украины.

Ключевые слова: гибридная война, информационная война, международный имидж, позиционирование, украино-российская война.

Magda E., PhD in philosophical sciences, associate professor of the department of Publishing and Editing of NTUU «Kiev Polytechnic Institute» (Kyiv, Ukraine). E-mail: rozumaha@gmail.com

The International Image of Ukraine in the Context of a Hybrid War.

Abstract. The essence of the concept of «international image», the specific formation of the international image of Ukraine from the time of independence. It notes the key role of the information

component in the hybrid war. Analyzed the international image of Ukraine in the coordinates of the hybrid threats. The methods of Russian influence on the image of Ukraine.

Hybrid war is not the invention of XXI century. But what is remarkable about modern hybrid conflicts is that proportion of information and media impact is much bigger. As a result, there is urgent need to form hybrid answer and hybrid defeat against hybrid threats.

Information war against Ukraine aims not only destabilization and panic. It also aims to create as bad image of Ukraine in the world as possible. This process started in 2005 during first gas war. Ukraine was accused in stealing transit gas and not paying gas debts. Therefore, this image has to be broken and positive one has to be created and supported.

Russia uses and combines numerous methods of creating negative image of Ukraine. Russians try to use the person of former Ukrainian President, Victor Yanukovich, in order to put official Kiev under pressure and make its legitimacy questionable. Speculations on painful and debating points in Ukrainian history became usual. This instrument is not new, but effectively splits Ukrainian society. The pressure on Russia's partners in Europe in order to create coalition against sanctions and to cut Ukraine's support is growing. Russia also claims that Ukraine is not historically legitimated, divided country.

Although made some positive steps in the legislative regulation of the formation of the international image of Ukraine, however, remain a number of unresolved issues such as the lack of program coordination of information activities of state authorities in creating a positive international image of Ukraine.

Key words: *hybrid warfare, information warfare, international image, positioning, Ukrainian-Russian war.*

УДК 327:061

Седляр Ю. О.

доктор політичних наук, професор кафедри політології
Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
(Миколаїв, Україна), E-mail: juliasedlyar@gmail.com

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ У МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Анотація. *Стаття розкриває основні концептуально-методологічні засади, що сформувався в зовнішньополітичному аналізі, щодо оцінки ефективності зовнішньої політики. Висвітлюються три головні напрями теорії зовнішньої політики: класичний, теорія прийняття зовнішньополітичних рішень, компаративістика, в рамках яких вирішується проблема визначення ефективності дипломатії. Оцінюються перспективи дослідження ефективності зовнішньої політики держав із різним статусом в сучасних міжнародних реаліях.*

Ключові слова: *аналіз зовнішньої політики, ефективність зовнішньої політики, метод, теорія міжнародних відносин, прийняття зовнішньополітичних рішень, компаративний аналіз.*

З остаточною руйнацією біполярності у світі не знизилася напруга в системі міжнародної взаємодії. Окрім того, світові процеси кінця ХХ – початку ХХІ ст. характеризуються зростанням чисельності і частоти міжнародних конфліктів, високим антагонізмом національних інтересів центросилових держав, що в сукупності призводить до суттєвих зрушень у структуризації міжнародно-політичного простору, появи нових викликів безпеці, механізмів реалізації зовнішньої політики.

Проблема оцінки ефективності зовнішньої політики є однією із найбільш важливих і у той же час полемічних у міжнародно-політичній науці. Вирішення даного завдання є складним і дискусійним питанням, як нам представляється, через те, що потребує чіткого розуміння цілі зовнішньополітичної діяльності, усвідомлення ієрархії пріоритетів, доцільності застосування відповідного інструментарію. У зв'язку із цим, теорії зовнішньої політики (в межах якої, передусім, і вирішується дане завдання) важко сформулювати єдині критерії результативності